NTO

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING

Til: Stortingets familie- og kulturkomité

28. oktober 2026

UTTALELSE TIL STATSBUDSJETTET 2027

Norsk teater- og orkesterforening, Norges museumsforbund, Norsk bibliotekforening, Norske kulturarrangører og Norske kulturhus er samarbeidende bransjeforeninger med medlemmer som har det til felles at de bidrar til levende kunst- og kulturmøter med publikum.

Vi er skuffet over Kultur- og likestillingsdepartementets budsjettfremlegg for 2027. Statsråden presenterer forslaget som et rekordstort budsjett for fellesskap, mens det i realiteten innebærer en svekkelse av de demokratiske fellesarenaene som bibliotekene, museene, musikk- og scenekunstinstitusjonene og andre kulturarrangører over hele landet representerer.

Vi ber om at Stortinget hindrer at vi går ut av totalforsvarsåret med et kulturbudsjett som svekker befolkningens demokratiske motstandskraft i en tid preget av internasjonal uro, økt polarisering og raske teknologiske endringer.

Politiske ambisjoner om å styrke meningsdannende fellesskapsarenaer for tilhørighet og inkludering, så vel som refleksjon, innsikt og nye perspektiver, må følges opp med et styrket kulturbudsjett.

Morten Gjelten
direktør, Norsk teater- og orkesterforening

Hanne Kristin Jakhelln
generalsekretær, Norges museumsforbund

Helene Voldner,
leder, Norsk bibliotekforening

Siri Haugan Holden
daglig leder, Norske kulturarrangører

Nina Hodneland
daglig leder, Norske kulturhus

NTO NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING · Norsk bibliotekforening · Norske Kulturarrangører · norske kulturhus · NORGES MUSEUMSFORBUND

RAMMENE MÅ GJENOPPRETTES

Vi ber Stortinget om at tilskuddene til de forskjelligartede virksomhetene på kulturbudsjettet, og den økonomiske rammen for Norsk kulturfond, som et minimum opprettholdes gjennom reell lønns- og priskompensasjon.

Regjeringen legger i sine beregninger til grunn en lønnsvekst på 4 prosent og en prisvekst på 2,7 prosent, mens den generelle økningen i tilskuddene til de fleste virksomhetene og rammen for Norsk kulturfond er på 2,9 prosent.

Det betyr en underkompensasjon for lønns- og prisvekst, med en realnedgang på 0,7 prosent i tilskuddet for de fleste museene, musikk- og scenekunstinstitusjonene og andre kulturarrangører og virksomheter. Norsk kulturfond har fått et tilsvarende realkutt, utover økningen på 6 mill. kroner til innkjøpsordningene for litteratur.

Dette generelle realkuttet kommer på toppen av det siste tiårets akkumulerte underkompensasjon, og rammer et allerede svekket kulturliv hardt.

Konsekvensen er at befolkningens tilgang til et mangfoldig kulturtilbud av høy kvalitet svekkes over hele landet.

UFORKLARTE NOMINELLE KUTT MÅ REVERSERES

Vi ber om at uforklarte nominelle kutt rettes opp, og at Stortinget på generelt grunnlag bidrar til at driftstilskudd vedtatt av Stortinget anerkjennes som varige økninger.

Vi registrerer at flere av de kulturinstitusjonene og virksomhetene som fikk økninger i driftstilskuddet som et resultat av budsjettforliket og Stortingets behandling av statsbudsjettet 2026, er utsatt for nominelle kutt i budsjettfremlegget for 2027.

En slik budsjettpraksis, som vi også tidligere har erfart, setter de virksomhetene det gjelder i en uholdbar situasjon. Det må kunne legges til grunn som et viktig prinsipp at fast årlig tilskudd over statsbudsjettet gir virksomhetene forutsigbare rammebetingelser, og at alle økninger som er vedtatt av Stortinget anerkjennes som like forutsigbare.

Nominelle kutt er alvorlig for den enkelte virksomheten, men rammer også hele det kulturelle økosystemet og bredden i tilbudet til publikum.

DELT ANSVAR OG KOMMUNEØKONOMIEN

Vi ber om at staten tar et overordnet ansvar for kulturlivet i Norge, samtidig som kommuner og fylkeskommuner gis økonomiske rammer som setter dem i stand til å ivareta sin del av ansvaret.

Kulturloven og biblioteksloven danner et godt rammeverk for det delte ansvaret som staten og fylkeskommunene/kommunene har for å sikre at alle har et kulturtilbud av høy kvalitet der de bor.

Det er med stor bekymring vi erfarer at flere kommuner og fylkeskommuner likevel ikke prioriterer å ta det ansvaret de har innenfor en presset kommuneøkonomi. En styrket kommuneøkonomi må følges opp med en styrket dialog mellom forvaltningsnivåene.

SANNHETS- OG FORSONINGSKOMMISJONEN MÅ FØLGES OPP

Vi ber om at Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport følges opp gjennom en reell styrking av rammevilkårene for det samiske urfolkets og de nasjonale minoritetenes kulturinstitusjoner og kulturuttrykk til likeverdig samhandling med andre aktører og institusjoner.

Vi er forundret over manglende oppfølging av Stortingets vedtatte mål for oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport andre år på rad, herunder regjeringens manglende vilje til å følge opp sin egen Handlingsplan for kvensk språk 2026–2031.

I tillegg til at Sametingetingets handlingsrom sikres, må direkte statlige tilskudd til den samiske urbefolkningens og de nasjonale minoritetenes institusjoner og virksomheter styrkes. Samtidig må Kulturrådet gis økonomisk armslag til å realisere sine prioriterte satsinger for gjenreisning og forsoning gjennom ordninger i Kulturfondet innenfor alle rådets fagområder.